

Itä-Suomen elinvoimakeskus
kirjaamo.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi

Lausuntopyyntönnö 27.8.2026 Dnro ITA/4800/2026.

Lausunto Pohjois-Karjalan LUMO-ohjelmaluonnoksesta

Itä-Suomen elinvoimakeskus käynnisti keväällä 2025 luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman eli LUMO-ohjelman laadinnan Pohjois-Karjalan maakunnan alueelle. Ohjelman tarkoituksena on koota yhteen maakunnan toimijoita miettimään ratkaisuja Pohjois-Karjalan luonnon tilan parantamiseksi.

Nyt kommentoitavana oleva Pohjois-Karjalan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman eli LUMO-ohjelman luonnos sisältää tavoitteet luonnon tilan parantamiseksi Pohjois-Karjalassa sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi LUMO-ohjelman luonnokseen on koostettu tietoa Pohjois-Karjalan luonnon tilasta sekä määritetty monimuotoisuudeltaan merkittäviä alueita eli monimuotoisuuskeskittymiä (18 kpl) eri puolille maakuntaa. Toimeenpanosuunnitelma käsittää kolme osaa. Varsinaisen ohjelmatekstin, monimuotoisuuskeskittymien kuvaukset ja luontotekojen vaikutusten arvioinnin.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on tutustunut luonnokseen ja kiittää mahdollisuudesta kommentoida. Ohjelmateksti kuvailee tavoitteet, esittää kartalla keskittymät, monimuotoisuuden huomioimisen toimenpiteitä, rahoituslähteitä ja mm. ohjelman seurannan indikaattoreita. Sivumääräisesti melko suuri painoarvo on Pohjois-Karjalan luonnon kuvailemisessa. Teksti on hyvä katsaus maakunnan elinympäristöjen tilasta, myös uhkatekijöistä, mutta sitä ei maakuntatason tarkastelun vuoksi voi linkittää pääaiheeseen eli monimuotoisuuskeskittymiin. Monimuotoisuuskeskittymät kuvataan osassa kaksi hyvin teknisesti ja taulukoiden avulla. Niiden luonnon tila kuvataan lähinnä Natura- ja muun suojelurekisteritiedon avulla.

Keskittymät ovat todella suuria, jopa satoja neliökilometrejä, joten lukijalle jää hyvin epämääräinen kuva siitä, millaista luontoa niissä raportoitujen Natura- tai suojelualueiden ulkopuolella sijaitsee. Keskittymillä pyritään turvaamaan luontoarvojen kytkeytyneisyyttä ja suuntaamaan näille alueille ennallistamista ja luonnonhoitotoimia. Mutta keskittymien ollessa huvattoman suuria, on toimien tarkempi kohdentaminen vaikeaa. Suuret alueet antavat myös monimuotoisuuskeskittymien lukuisille maanomistajille virheellisen kuvan esimerkiksi vyöhykkeen laidalla sijaitsevan metsänsä suojelukelpoisuudesta tai suoalueiden soveltuvuudesta ennallistamiseen. On ennakoitavaa, että tulevaisuudessakin määrärahat joudutaan kohdistamaan hyvin tarkkoja kriteerejä noudattaen, joka olisi puoltanut tarkemmin määritettyjä monimuotoisuuskeskittymiä. Tarkemmin rajattuna monimuotoisuuskeskittymät olisivat palvelleet myös maakuntakaavoituksen tarpeita paremmin.

Yksi ohjelman tärkeimmistä tavoitteista on määrittää toimenpiteitä ja toteuttajia LUMO-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteet on koostettu laajassa sidosryhmäyhteistyössä, mikä on ollut tärkeää toimien realistisuuden ja sitouttamisen

näkökulmista. Kuvatut toimenpiteet ovat kaikki arvokkaita ja osoittavat monialaisen sidosryhmän vakavaa sitoutumista monimuotoisuuden parantamiseen. Tehtävä on kuitenkin vaikea, mikä näkyy luonnoksessa vielä selvityksen alla olevien avointen kohtien määränä. Maakuntaliitto toivoo, että lopulliseen versioon löytyy jokaiseen toimeen myös toteuttaja ja onnistumisen mittari.

LUMO-ohjelma on ensimmäinen koko maakunnan monimuotoisuuden yhteiseen kehittämiseen tähtäävä toimeenpanosuunnitelma. Monimuotoisuuden edistäminen on pitkäjänteistä työtä, joten kaikkien sitoutuminen on tärkeää. On ollut hienoa havaita, miten työn valmisteluun osallistuneet toimijat ovat olleet yksimielisiä ohjelmaluonnoksen tavoitteista ja suunnitelluista konkreettisista luontotoimista. Tahtoa monimuotoisuuden edistämiseen löytyy. Hyvin tärkeää on myös uusien entistä joustavampien rahoituskanavien löytäminen ja hyödyntäminen.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Leena Leskinen
Vs. maakuntajohtaja

Lisätietoja:
Jukka Nykänen, ympäristöasiantuntija
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi
puh. 050-4120717

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.